

Чăваш юрри-кёвви – Беларусьра

Пултарула̋х

Орининти Культура сурчэ сумёнчи «Шурака̋ш» юрла таша хала̋х ансамбльне хамар районта пёлмен сын сук та пулэ. «Шурака̋шсем» хайсен пултарула̋хёне Муркашсене сес мар, республика тулашёнче пуранакансене те савантарма

пултарни куç кёрет. Пёлтёр вёсем Липецк хулинче иртекен Раçсей искусствин тава тивёслэ ёсченё А. Мистюков ячёллэ «Ты, Россия, и сердце, и песня моя» VIII юрла таша фестивалёнчен дипломта тавра̋нначчё. Каçал вара пирён ансамбль чикё леш енче пуранакансене те чăваш юрри-ташшипе тёлёнтерчё.

Нумаях пулмасть «Шурака̋ш» Беларусьран тавра̋нчё. Орининти ансамбль Беларусьра иртекен республикари тёрлэ нацисен VIII фестивалёнчеху туханчё.

Беларуça ситнэ кун Минскра пире Беларусьри чăвашсен «Атáл» обществáлла пёрлешёвён председателё Г.А. Александров кётсе илчэ, Минск хулипе паллаштарчё.

Тепёр кунне эфир Гродно хулине сул тырамар. Çак хулар иртрё те фестиваль. Беларусьра пуранакан 86 наци хала̋хё «вай виçрё» çак манаçла явра.

Фестиваль уçална кун пурте хула урамёсемпе утрёс. Кашни хала̋х предствителё хайён си-пуçёпе, юрри-ташшипе тёлёнтерме тарáшрё пуханнисене. Эфир те чăваш ятне ярас мар тесе урам тарáх утна май чăваш ташши-юррине шарантартамар. Пирённе пёрле Шупашкар хулинчи «Уяв» тата Минск хулинчи беларуç чăвашёсен

«Хамар ял» ансамблэ те пулчёс. Пёрлехи вайпа эфир, чăвашсем, урампа ташласа-юрласа утнин пётёмлетёвёне виçсёмёш выран йышанма пултартамар.

Иккёмёш кунне хамар ентеше Н.А. Волкова халалласа монумент хами уснэ сёре хушантамар. Николай Алексеевич пирён район сынни пулна. Нимёссен оккупацийёнчи Гродно хулинче пёрремёш варттан ушкан йёркеленё, ана хаех ертсе пына. Ана 1942 сулхи февраль уйáхёнче персе вёлернэ. Унан пурнаçёпе тата ёсёхёлёпе 35-мёш шул музейёнче те паллашма май пулчё.

Çав кунах кантар иртсен Гродно хулин пёр урамён кашни кётесёнчех тёрлэ наци предствителё хайсен пултарула̋хне тёрлэ енлэ катартма тытанчё. Эфир те хамар чăвашсен кётесёнче ханасене тёрлэ апат-симёспе сайларамар, юр-ташапа савантартамар. Чăваш юрри-ташши сынсене

не тыткан илчэ темелле, Беларусьра пуранакан чылай чăвашан çакна курса куçё саванáс куçсуллёпе шывланчё. Кунта та пирён пултарула̋ха жюри япах мар хак панчё.

Виçсёмёш кунне коллектив гала-концерта хушанчё. Тёп площадьри сцена синче чăваш тумёллэ илемлэ шурака̋шсем куракансене хайсен пултарула̋хёне тепёр хут тытканларёс темелле.

Эфир Гродно урамёсемпе утна чух пире, илемлэ, сёр пин эрешлэ тумтир таханна чăвашсене, амсанса пахакан чылай пулчё. Теприсем чаранса тарса интересленчёс, тенкисене алáпа тытса чанкартаттарса пахрёс. «Эфир, чăвашсем, пуяна», – текенсем те пулчёс, нумайшё пирённе пёрле сан ўкерёнме тарáшрё.

О. ПРОКОПЬЕВА, ансамбль членё.

Сан ўкерчёкре: фестиваль вахётёнче.

Ыран – Республика кунё

(Вёсё. Пусл. 1 стр.)

Таван сёр-шиван явалёсемпе хёрёсем сине танипе, сёр-шыва чаннипех юратнипе Чăваш Ен инновациллэ республика пулса тачё. Вал Раçсейан ытти регионёсемшён чылай енпе тёлёх пулса тарать. Акá эфир паян **Канашра саванла̋х промышленность производствине тёнче шайёнчи завод ёсе яратпáр.** Унта сёнё áрури чукун сул вакунёсем туса кáларёс.

Сёнё Шупашкарта нумай миллиард тенкё таракан проект пурнаса кёрет – **хёвел батареийсене туса кáларакан завод** тавас ёссем пыраçсё. Каçалах тёп корпуссене туса пётёрме палáртна. Çитес сул вара пёрремёш продукци тухма тытанё. Кунта харáсах 1300 яхан специалист вай хума тытанё.

Раçсей Правительшин Председателё Владимир Путин Шупашкар шыв хранилищин шайне йёркеллэ виçене – 68 метра сити хапарта проект ёсёсене вёслесси пири йышану сине алá пусни экологишён те, республикан экономика аталанáвёшён те питё пысáк пёлтерёшлэ пулса тарать. **Ана пурнаса кёртни 10 пин сынна ёс выранё тупса пама пулашё.**

Ял пурнаçё тёпрен сёнелсе улшанат. **Газ кёртес ыйтава татса панá, кашни ял патнех сулсем туса ситернэ.** Ялла̋х вырансенче шыв хранилищисем тумá, сынсене ёсмелли пахала̋хла̋ шывпа тивёстерме миллиардшар тенкё укça уйáрна.

Вунá сул ёнтё Чăваш Ен пуранмалли сурт-йёр строительствине ёнёпе Раçсейри ытти регионсем хушшинче малта. Нихáш региона та хальлехе **пур чукун сул вокзалёсене те,** вáл шутра Вармар поселокёнчи пек чи пёчёккисене те, сёнлёрен тата пахала̋хён тёнче стандарчёсене тивёстермелле туса лартни сук. Республикáра ялсенчи **500 ытла тёлёх библиотекáсен сетьне** йёркеленё. Вёсене Интернетта тухма май паракан хальхи чи сёнё оборудованипе тивёстернэ. Ачасемпе самраксен спорт шулёсене тавас ёссем сарáлна, хуласемпе ялсенче **бассейнмеллэ спортпа культура керменёсем** сёкленёсёсё.

Республика сынсене пысáк технологиллэ медицина пулашáвё парассипе пысáк утам турё. Иртнэ сул эндпротезировани центрё ёслеме тытанчё, ачасемпе самраксен реабилитаци центрён сёнё корпусё, республикари кардиологи диспансерён терапи корпусё, донорсен плазмине йышанмалли центр тата ытисем уçалчёс.

Чăваш Енён тёп ситёнёвёсенчен пёри вáл – **вёрентёвён хальхи вахáта тивёстерекен инфраструктурине** туса хуни. «Сёнё шул» республика программине пурнаса кёртсе тёнче стандартне тивёстерекен шул сурчёсем (юлашки 10 сул хушшинче вёсене 150 ытла хута яна) туса лартна.

Пысáк технологиллэ вёрену оборудованийёпе тивёстернэ, спорт залёсем, стадионсем хута яна, шул автобусёсемпе тивёстернэ.

2010 сулхи апрелён 16-мёшёнче республика **«Информаципе коммуникаци технологийёсен сферинчи 2010 сулхи чи лайáх регион»** конкурса хушаннин итогёсемпе Раçсей Президентчё сумёнчи информаци обществине аталантарас енёпе ёслекен канашан дипломне тивёсрё.

Республика тёнчери 70 ытла сёр-шыва ёслэ хушáну сене аталантарса пырат. Вёсем хушшинче Германия, Итали, Казахстан, Узбекистан, Китай т. ыт. те. **Эфир – Чăваш Ен – тёнчешен интереслэ.** Раçсей Федерацийён **49 регионёнчен Шупашкарти III экономика форумне** хушанма **500 ытла заявка** таратни, кунсáр пуçне **Германи, Сербии, Чехи, Итали, Япони, Финлянди, Литва, Иран, Израиль, Ангола, Намиби, Беларусь, Казахстан предствителёсем** унта пулни те çакна лайáх сирёплетсе турёс. Хала̋х пултарула̋хён **«Раçсей çал куçёсем»** фестивале коллективсем Раçсей Федерацийён **27 субъектёнчен,** саван пекех **Бельгирен, Голландирен, Болгарирен, Беларусьран** килсе ситрёс. Декоративла̋ прикладной искусство мастáрёсен **«Рус мастáрёсем»** конкурсне Раçсейан **20 регионён** предствителёсем хушанма камáл турёс. Çак кунсенче Чăваш Ен ханисем – татах РФ **10 субъектёнчен** килнэ Пётём Раçсейри **«Щит тата лира»** тата **«Шура каçсен ыр камáллахё»** фестивалёсен лауреачёсемпе сёнтерусисем.

Паян пирён умра республикан хальхи тата малашла̋хри пурнаçёпе сыханна питё пысáк задачáсем тараçсё. Малашне те малалла сирёплетсе кайса пырас тесен, инновацисемпе производствáра усá курма тытанмалла, пур сёрте те ресурссене перекетлеме май паракан технологисемпе ёсё кёртмелле, сёнё чикёсем сёнсе илмелле. Хамáран пуяна опытпа усá курса, пётём вай-хала парса çак чикёсене сёнсе илме пултаратпáр тесе шултарáп.

Республика кунё пире пурне те пёрлештерет: кунта суралнисене те, Чăваш Ен вёсемшён иккёмёш кил пулса танисене те. Хайсен несёлёсен сёрне илемлёрёс тавассишён тарáшасси, пёчёк Таван сёр-шивне чунтан паранни Чăваш Енён чан-чан патриотчёсемпе ёсченёсемшён пурнаç тёллёрё, кунпа пёрлех республика танаçла̋хёпе аталанáвён никёсё пулса тараçсё.

Хисеплэ ентешёмёрсем, таванáмáрсем!
Сире Республика кунё тата Чăваш Ен 90 сул тултарна ятпа саламлатáп тата ыра сывла̋х, лайáх камáл-туйáм, малашне те анáсусем, телей тата юрату сунатáп!

Чăваш Республикин Президентчё Н. ФЕДОРОВ.

Прокуратура материалёсем тарáх

Халиччен ас кёмеллех пек

Преступленисем таваçси тёрлёрён пулать. Çитменнине тата сынна пёрре судпа айáпланá пулсан унан ку е вáл япах ёс тавиччен сичё хут пуç тавра шухáшласа пахмалла пек. Апла пулин те пёрре суд тенкелё сине ларнисем каллех преступленилле ёс тунá тёлёхсем сахал мар. Кунсáр пуçне ытларах чухне вёсем çакна хайсем усёр пулнисе салтавлáма пахаçсё. Анчах та усёр пуспа преступлени туни ответла̋хран хатармасть, уншан татах сирёпрех наказани пама палáртна.

Акá Ярославкáра пуранакан Владимир Алексеевич Малышева самраках темелле мар ёнтё. 33 сул урла каçна вáл. 18 сулхи йёкёт мар. Çитменнине 20 султа судпа айáпланма та ёлкёрнэ. Муркаш район сучё 1997 сулхи сентябрён 30-мёшёнче ана РФ Уголовнай Кодексён 1-мёш пайён 213-мёш статийпе айáплáса 10 уйáхлах ёслесе юсанмалла тата ёс уксин 20 процентне тытса юлмалла тесе йышанна пулна.

Анчах та çакантан В.А. Малышев кирлэ пётёмлету тумá шухáшланман пулас. Яланла̋х выранта ништах та ёслемён, эрех алла лексен вара турткаласа таман. Эрехе пуça минретни мён патне илсе ситерме пул-

тарни вара пурне те палла.

2010 сулхи мартан 13-мёшёнче пёр ялта пуранакан Р.Е. Якимова килне пырса кёнё вáл. Эрех ёснёрскер, кил хуçипе тата унпа пёрле пуранакан А.И. Малышевпа харкашу пуçарна. Ёсё харкашупа кáна вёсленмен-ха. Вáл аллине те ирёке яна. Р.Е. Якимована майёнчен павма хатланна, вёлерессипе харатна. Хёраампа пёрле пуранакан А.И. Малышевáн та пуçтахран шар курма тивнэ. Ана та вáл алла сёсё тытса вёлерессипе харатна, сёсё аврипе ёнсинчен сапна.

Кун хыçсáн та йёркене пасна тёлёх пулман мар. Мартан 16-мёшёнче вара вáл, эрехле самай «вай пухнёрскер», Р.Е. Якимова пуранакан сурта алáк саклатмаллине ватса кёнё. Ку та преступлени туни шултанат.

В.А. Малышев тёлёшеп сак ёсе Муркаш районёнчи 2-мёш номерлэ суд участокён ларáвёнче пахса тухрёс. Çак преступленисемшён ана пётёмпе 200 сехет обязательнай ёсене хушанмалла турёс.

Халё вара шанмалли кáна юлат: ку урок та пулин айáпланаканшан усалла пулинччё.

Л. ДАВЛЕТШИН, район прокуратури сумёнчи следстви комитечён следователё.

Июнён 22-мёшэ – Асáнупа хурла̋х кунё

Муркаш районёнчен Таван сёр-шиван Асла̋х вёрçине 9845 сын тухса кайна. 5491 ентеш сапáсу хирёнче выртсе юлна. Вёсен сута̋ санарёсем пирён чёресенче ёмёр упрáнёс.

Григорий Алексеевич Алексеев, Яков Анисимович Анисимов, Борис Михайлович Васильев, Алексей Иванович Воробьёв, Илья Григорьевич Мешаков Совет Союзён Геройёсем, Александр Артемьевич Быков Мухтав орденён тулли кавалерё пулса тана.

Ёнер сёр-шив ирёклёхёшён пуç хунá ентешсене пуç тайса палáксем умне чёре чечексем хунá.

Ветеран аса илет

«Годы войны» («Вáрсá сулёсем») – сапла ят панá хайён черетлэ кёнекине пирён ентеш, вáрсá участникё, нумай орденсемпе медальсен кавалерё, Чăваш Республикин тата Раçсей тава тивёслэ учителё М.Я. Гаврилов. Ку кёнекине вáл Асла̋х Сёнтерё 65 сул тултарна тэле пичетлесе кáларма май тупна. Вáрсáра хай курни-тусине хальхи куçпа пахса, çав вахáтрах вáрсá сулёсенче хай сырса пина̋ дневниксемпе усá курса калáпланá кёнекине. Кёнекерё 230 страница. Фотодокументсем нумай. Юнка тарáхёнчи ялсенчен (М.Я. Гавриловáн таван тарáхё) вáрсáра пуç хунисен тата вáрсáран чёре тавра̋ннисен списокёсем пул.

Кёнеке питё интереслэ вуланат. Содержанийёпе паллашанах кёнекине вуласа тухас камáл суралат.

Каçал 86 сула кайна Михаил Яковлевич Мускаври Хёрлэ площадьре Сёнтерё кунё ячёпе ирттерекен парада 15-мёш хут хушанма тивёсрё. Унтан килсен, хай шантарна пекех, ма́шáрёпе – 81 сула кайна Виктория Николаевна – Муркаш лицейне килсе лицейсемпе тёл пулу ирттерчёс. Патáрла̋х урокё питё интереслэ иртрё, вёренекенсемшён ёмёр асра юлмалли самант пулчё. Ара çав сула ситсе автомашинáпа ним те мар ма́шáрне лартса

сула тухакан ветеран хаех тёлёнтермёш мар-и-ха? Кун пек пулам, чан та, пирён тавара час-часох тёл пулакани мар. Çакá та ветерансемпе тёл пулна хыçсáн шухáша ярат.

М.Я. Гаврилов парнелесе хаварна çак кёнекине сийёнчех вуласа тухрам. Малтанхи кёнекисене вуланá хыçсáн тунá пётёмлету улшанмарё: таван ене юратни, юратна ёс пулни тата сывá пурнаç йёркине тытса пыни пулашна та ёнтё çак ма́шáра пурнаç йывáрла̋хёсем витёр анáсла̋ утма...

М.Я. Гавриловáн «История рода Гавриловых» тата «Годы войны» кёнекисене районти вёренту пайён методкабинетёнче туянама пулать, 225 пұлём, тел.: 62-0-75.

В. ФЕДОРОВ, Муркаш лицейне истори учителё.

Нимёнле тест та, экзамен та сук

Шула хатёрленетпёр

Суллахи каникулан пёрремөш уйхө хыса юлса пырать. Сапла сисмесёрех парта хушшине ларма та вәхәт ситет. Пёрремөш класа кайма хатёрленекен ачасен ашшө-амәшөсен мөн пёлмелле-ха?

Сак ыйтәеа район администрацийён вёрентү, самраксен политики тата физкультурапа спорт пайён пусләхө 3.Ю. ДИПЛОМАТОВА хуравларө.

Вәл пёлтернө тәрәх Рафсей Федерацийён «Вёрөнү сичнен» федераллә саккунан 19 статийиче паләртнипе ачасене шула 6 сүл сурәра вёренме илме юрать. Паллах, вёсен сывләхө енчен хирёслевсем сук пулсан. Анчах та пёрремөш класа каяканән 8 сүлтан аслә пулмалла мар.

Ачан ашшө-амәшө ө саккуллә представителё ыйтса сьрипе учредитель кайра тёлсөхре вәл районти вёрентү пайё) ачана шула ултә сүл сурәчченех илме ирөк пама пултарать. Шула кайма хатёрленекен ачана медицина тёрөслевө витөр кәлармалла. Пётөмпөх

Саламлатпәр

Пирён аттеле аннене, кукасипе кукамаю – Шупус ялөне пуранакан **Светлана Павловна Валериан Васильевич САОЖНИКОВСЕНЕ** июнөн 22-мөшөнчө пёрлешөрөнне 36 сүл ситнө ятпа чун-чөререн саламлатпәр. Ёмөр тәршшөле килөштерсе, пёр-пөрне хисеплесе пуранассө. Ялта ятлә-сумлә, хайсен 4 ачине та пурнәсри сак паха еншен ашшө хытарса пурнәс сүлө сине кәларчөс. Тавталус сине уншан, ытарайми аннесөм, хисеплө атте. Сывләхәр сирөп пултәр, кун-сүләр вәрәм килтөр, ватләхәр канлө ирттөр. Ачарсен уссине курса манукәрсен хаваслә сассипе савәнса пуранмалла пултәрччө.

Салампа: 4 хөрө, 3 кёрүшө, 6 манукө, хәтипе тәхләчисем тата сывәх тәванөсем.

Хайматләх хөре – Юнкә салинче пуранакан **Валентина Николаевна КРЫЛОВАНА** 50 сүлхи юбилей ячөне саламлатпәр. Сирөп сывләх, телейле анәсу, вәрәм ёмөр сунатпәр. Пурнәс тәршшөпөх ачусем сана яланах савантарччәр. Вай-халу сәл куө пек тапса тәтәр. Тавах сана өсө пире яланах хисепленөшөн, ыра кәмәлушән.

Ыра сунса та саламласа: Людмила, Вячеслав Толстовсем.

йөркеллө пулсан – шула аләкөсем усә.

Саккулпа паләртнә вәхәтчен ачана шула илнө пулсан шулти гигиенәпа санитарии правилесем уншән 6 сүлхисем пекөх пулмалла.

Ашшө-амәшөн ачине пёрремөш класа ярас умөн ача шула илме ыйтса заявлени сьрмалла, ачан сывләхне кәтартакан медкарта, аста пураннине сирөплөтсе паракан справка тата сурални сичнен ёнен-терекен хутән копине тәратмалла. Вёсен пурне те шула памалла.

Муркаш район администрацийён пусләхөн 2009

сүлхи октябрөн 29-мөшөнчи 653 № йышәнәвөе районти муниципаллә вёрентү учреждениёсене вёренекенсене йышәнмалли йөркенө сирөплөтнө. Ашшө-амәшөсен заявлениёсене шулсенче апрелөн пёрремөшөнчен пулса августән 30-мөшөччен йышәнәссө. Сапла вара ачасене шула вёренме йышәнни сичнен шул директорөсем августән 30-мөшөнчен кая юлмасәр приказ кәларассө.

Пёрремөш класа илнө чухне ачасен нимөнле тест-экзамен, ятарлө каласу витөр те тухмалла мар.

Н. НИКОЛАЕВА.

Сывләх

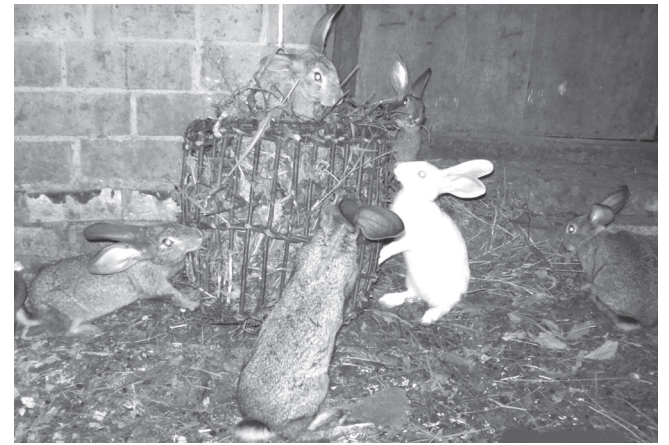
Юн парса пулшма

«Республикәри юн яракан станци» патшаләх учреждениё паләртнә тәрәх пур района та донорсем патне ситет. Графикпа сак кунсенче донор кунөсем пирөн районти иртөссө. Юнөн 30-мөшөнчө вара район центрөнчө донор кунө иртет. Чирлисене пулшас текенсем Муркашри төп больницәна килсе юн пама пултарассө. Сак өсе пурнәслама района трейлер – ятарлө оборудованиллө пысәк машина – уйәрма паләртнә.

Юн парас текенсен паспорт пулмалла. Юн панә кун донорсене апатланма 100 тенкө компенсация парассө, гемотрансмиссивлә инфекцисенчен тёрөслөссө. Кунсәр пуөне сак кун өсрөн хәтармалли (уншән өс укөсине түйлөссө) справкәпа тивөстөрөссө. Донорән кану кунө илме те право пур (Өс кодексөне килөшүүлөн).

Юн парассенчен хәрәмалли нимөн те сук. Организмра панә юн сийөнчөх пухәнәт, сөнелет. Донорсене медицина өсчөнөсем те тёрөслөсөх тәрассө. Пирөн район сьиннисем сак пархатарлө өсе активлә хутшән-насса шанатпәр.

Н. АНДРЕЕВА.

Килти хушма хуәаләх – ял сьиннин пурнәс никөсө

Хәвәр шухәша пёлтерөр

Мөн вәл ял сьиннишөн килти хушма хуәаләх? Ял сьиннин пурнәс никөсө тесен төрөс пулать пулө.

Ялти сөмье мөн өлөкрөн килти хушма хуәаләх шучөне пурәннә. Ёс укөси сине шансан кил-сүрт та сәвәрәймән, ача-пәчана та ура сине тәрәтаймән...

Акә районти сьинсем паян 11718 пуө мөйракаллә шултра вьлөх усрассө, вәл шутра - 7505 өне, 5417 пуө сысна, 11027 пуө сурәх, 63,9 пин чәх-чөп ө хур-кәвакәл тытассө.

Май уйәхөнчө кәна вөсем 331 тонна аш-какай, 3959,4 тонна сөт туса илнө. Паллах өслөмөсөр, тар кәлармасәр пулмасть. Апла пулин те сөмье бюджетөшөн пысәк пулшү.

Паян патшаләх та ку ыйту сине тивөслөпе пәхәт. «Хәвәншән өслө!» – тесе сәмәлләтнә кредит-сем парать. Акә кәсәл май-ән 1-мөшө тёлне кәна районти 119 кредит панә, 17 миллион та 226 пин тенкөлөх. Пётөмпө «АПК-на аталантарасси» наци проекчө вәя көме пусланә-ранпа вара районти 2743 кредит панә: 426 миллион та 800 пин тенкөлөх. Килти хушма хуәаләхә аталантарма сапла майпа кредит кашни пиллөкмөш сөмье илнө.

Килөшрөмөр, килти хушма хуәаләх вәл производствө сөс мар, воспитани те.

Ялта үсөкөн кашни ача өсе мөн пөчөкрөн хәнәхса үсет (ашшө-амәшө сакна әнланать пулсан). Анкартинчө чакаланать, вьлөх-чөрлөхле тәрмашать. Аттепе аннене мөн ачаран өсе хәнәхтарса үстернөшөн паян кун та тав тәватп. (Унсәрән эфир кам пулнә пулаттәмәр. Сәвәнпа ачаш үснө ача-пәча ситөнеспе ашшө-амәшөне тапа-тапа сиктернине курсан тёлөнместөп.) Шкултан килсен ман кулленех вьлөх патөнчи тислөке кәлармалла пулнә. Сунашкапа шыв туртса киллөсү те манән тивөсөхчө. Пөр сүлхинө анкартинчи сөр улми лаптәкне тәр пөччөн мотыгәпа купаласа

тухрәм. Ара ашшөпе амәшө хулана илсе кайса кәтартма шантарнә та. Анчах ун чухне вөсем хайсен сәмахне тытаймарөс, Шупашкара каясси пулмарө. Апла пулин те вөсем сине күренмен, әнланнә.

Килти хушма хуәаләх пёлтерөшөне Беларусь президентчө Александр Лукашенко та пысәка хурса хаклать иккен. Унән шучөне килти хуәаләх ял сьиннин пурнәс шайне лайәхлатма пулшәтә сөс мар, воспитани өсчөнчө те пёлтерөшлө вьрән йышәнәт.

– Манән өне пур. Эпө ача чун валли тытатп. Сөр сичне өслөни сьына чыслә та ыра тёллөвлө пулма пулшәтә, вьлөх – пушшөх те, – тет президент.

Президент өне усрани историре унчөн те пулнә. СШАн 27-мөш президентчө Уильям Тафт та өне тытнә. Ача вәл Шура сүрт умөнчө сөрем сиччөх пәхнә мөн. Сирөммөш өмөр пусламәшөнчө вәл ытти-сене тёлсөх кәтарташән та пулман, тин сунә сөте өсөме юратнипе паләрнә.

СШАн 43-мөш президентчө Джордж Буш-көсөнни те мөйракаллә шултра вьлөхә юратать. Унән ранчо та пур.

Британи королевин вара өне вьлөх пөр көтү. Ача Норфолк графствинчө пәхәсчө. Кунта мөйракасәр өнесене усрассө. Королева та, Чарльз принц та өне ашне кәмәлләссө иккен.

Ялта өсрөн хәракан сьинсем пурәнмассө. Ытларәхәшө ялти пурнәса хуларипе уләштарас та сук. Сөр сичне өслөме үркен-мөсен, вьлөх-чөрлөхрөн сивөнмесен ял сьинни пурәнө-ха.

А. ИВАНОВ.

Ыранхи тупәшшән паян тимлөмелле

«Симөс өс сьи» пахаләхө

Урамра сү кунөсем тәрассө. Йүнө хәйхәкләхпа ытларәх продукци илмелли вәхәт. Районти вьлөх чирөсемпе көрөшөкөн станцири ветлабораторинчи вьлөх тухтәрөпе А.А. КАЗАКОВА химик-токсикологпа тата район администрацийён ял хуәаләх пайөн төп эксперт специалсчөпе Т.А. АЛЕКСЕЕВӘПА төп пултәмәр, пөрлөшүүлө хуәаләхсөнчө обществәлла вьлөх валли уяр кунпа усә курса янтәланә апата вәхәтра төрөслөсипе тата обществәлла вьлөх-чөрлөхө продуктвөләхә чакармасәр хөп касарма мөн чухлө апат кирлипе паллашрәмәр.

– Татьяна Александровна, районти «симөс өс сьи» пусланчө. Пөлөс килет, мөн чулө утә, сөнаж тата силос янтәлама пәхәсчө-ха пөрлөшүүлө хуәаләхсем тата производствәна чакарас мар тесен апат виөи мөнле шайра пулмалла?

– Малтанласа пәхнә тәрәх хуәаләхсен сү каөа 5163 тонна утә, 8478 тонна сөнаж, 12221 тонна силос хатөрлөмелле.

– Алина Александровна, өс сирө пахаләх ыйтәвнө малти вьрәнә тәрәтни вьрәннә пулмалла пек. Паха апат – вьлөх-чөрлөх отрасльне малалла аталантармалли никөс. Сапла вөт?

– Хирөслөместөп, вьлөх-чөрлөх өрчөтөссипе пёрремөш кун өслөмен сьиншән вәл каламасәрах паллә. Ял хуәаләх өсчөнөсем умөнчи паянхи төп тёллөв – сак өсене пахаләхлә пурнәсlassи. Янтәлакан апат пахаләхне Муркашри ветеринари лабораторийөнчөх тёрөслөттерме пулать. Хакөсем пысәк мар. Вөсемпе эсир лабораторире тёлпөнрөх паллашма пултаратпәр.

– Кун сичне тёлпөнрөх чарәнса тәрәсан та ытлашши пулас сук.

– Паянхи кун Муркашри ветеринари лабораторийөнчө хөп валли хатөрлөкөн утәна, силос-сөнажа нумай кәтартура тёрөслөтпөр. Апат пахаләхне хуәаләхсем тата анләрах тёрөслөттерөс тесен апат тёлсөшөсене Сөрпүри агрохимцентра әсатма пулать. Пирөн патәмәрти хакөсемпе интересленекенсене сакна калатп. Утән пөр партине 6 өнпө тёрөслөттерме пөтөмөшлө 88 тенкөне, симөс масса – 88 тенкөне, сөнаж-силоса 11

төсөпө тёрөслөттерме 172 тенкөне ларать. Манмалла мар, хатөрленө вьлөх апатне тёрөслөвө хуәаләхри комиссипе илмелле. Унән йышөчө хуәаләхри агроном, зоотехник, ветеринари өсчөнө тата ферма заведующийө пулмалла.

Апат-симөсөре каротин, протеин тата ытти тутләхлә япаласен хисөпө мөнлине пөлөс тесен тёрөслөвө партийөсене апата хатөрленө май экспертизәна вәхәтән-вәхәтән тәрәтсах пымалла. Тёлсөхрөн, утә ури туса пөтерсенех унән пахаләхне тёрөслөттерөсси пирки шутламалла. Сөнаж-силоса вара пёрремөш тёрөслөвө траншейәна хупас умөн илсө пымалла, хысчән – хупнәранпа пөр уйәх иртсен, виөсөмөш хут – хөллө ача вьлөхсене ситерме пуласан. Эфир кашнинчөхө апатри нүрөкпе каротин тата протеин виөсине курса унән класносө паләртатпәр. Йывәрри нимөн те сук төмөллө, анчах хәш-пөр хуәаләхсем сак өс сине сиелтен пәхәсчө.

Силос-сөнаж хатөрленө чух та траншейәсене көсөкө вәхәтра хупмасан тата траншейәна пынә массәна сителөклө пусәрәнтарса тәмәсан, төпөр майлә каласан, технологире пәхәнмасан, силос-сөнажән пахаләхө паләрмаллах чакать. Кунашкәл апатра вьлөхә кирлө витаминсем юлмассө, вьлөх организмөнчө пачах кирлө мар сү кислоти (масляная кислота) нумайланать. Кун пек апатпа тәрәнтарнә вьлөхән организмөнчө вөсчөствөсөн йлмәшәвө чакать, сөтри сү хисөпө пөчөклөтөт, вьлөхә организмө төрлө чирөсемпе көрөшөйми

пулать, пәрүсем илөсси пөчөклөтөт, вөсем начар суралассө, өнесем пәрүланә хысчән вәхәтра пөтөлөней-мөсчө. Хәш-пөр хуәаләхрә сөс сакна саплаштарма вьлөхсене микро-тата макрохутәшсем парассө.

– Татьяна Александровна, паян хуәаләхсөнчө силос хатөрленө чух тёрлөрөн хими консерванчөсемпе усә курассө...

– Ку вәл вьлөхә апачө хатөрлөс өсри сөнө технологире сьыхәннә. Малта пыракан технологисемпе пирөн пур сферәра та сителөклө усә курмалла. Хәшөсем сакна хайсен өс тёллөвө лартассө. Акә тәваттәмөш сүл «Герой», Суворов яч. хис., «Орино», Ильич яч. хис. хуәаләхсөнчө кальци пропионачөпе усә курни ыра пуләм пулнә паләрчө те кәсәл силос-сөнаж хатөрлөсипө нумай хуәаләх сак сүл сине тәчө. Сәвән пекөх «закваска» тата «Лактис-К» консервант-сем пур. Пирөн хуәаләхсөнчө пёрремөшөне ытларәх кәмәлләрөс курәнәт. Кәсәл ача «Ударник», «Свобода» хуәаләхсөнчө туяннә та өнтө. Асәннә консервантсем биобактерисемпе пуян. Вөсемпе вьрәннә усә курсан сөнаж-силосри тутләхлә япаласем 25-30 процент таран упранса юлассө. Кун пек чух вьлөхә апачөн йүсөклөхө чакать, хими составө лайәхланать, сәхәрпа протеин шайлашәвө пысәкланать, сү кислоти пачах та пулмасать.

Хими консерванчөсемпе усә курнә чух технологире сирөп пәхәнмасан, вьлөхә апачөн пахаләхө малалла утәмәласси иккөлөнүүлө пулса юлать. Кунта вьлөхә апачө хатөрлөкөн-сөмшөн төпөр асәрхаттару пур. Вәхәт иртнө май пахаләхпа сьыхәннә ситменлөхсем вай ан илчөр тесен янтәлакан апат-симөсө пахаләхне пахаләхө паянах тёрөслөттерөс тәмәлла. Паләртас килет, кәсәл «Ударник» ФГУП иртнө сүлсенчө туяннә технологире упаковкәри сөнаж хатөрлөме пуларө. Сак өс валли кирлө агрегатсем «Свобода» хуәаләхрә та пур. Вөсен те ку технологире сөнөрен өслөттерөс ярасан аван пулөччө.

А. БЕЛОВ каласнә.

Июнөн 22-мөшө – Асәнупа хурләх кунө

Аслә вәрсә

Мөн чухлөн сөре көнө Сәв Аслә вәрсәра! Мөн чухлө асап туснө Нимөсөсене пула.

Ветерансем пөлөсчө Вәрсән кашни кунне. Аса илсө йөрөсчө Вөсем юлташсене.

Рафсей сөрне әмсаннә Усал вәрә-хурах. Ача сапса аркатнә Асаттөсем сапах.

Ак сивөч хөс тытайрө Паттәр салтак алла, Сәв тимөр хөсөпө татрө Тәшман пуөне вара.

Максим КОЛБАСОВ. Атапай шулө.

Ултавсәсенчен шывпа тавар та пулашмасть

Суд заләнчен

«Надежда Ковачевна Чурон гражданка Раçсей Федерацийён Уголовлә кодексён 159 статийн 2 пайенче пәнә преступление тунә тесе йышанас, айәплава ирәкрен 2 сұл хәтарассипе паләртас. РФ УК 73 статийне киләшүллән айәплава условлә тесе шутлас, 1 сұллэх төрәслев сөкө сирәплетес». Çапла йышану тунә Муркаш район суче вәрә ёсне тишкерсе тухнә хысқан...

Уқсапа ют пурләха хапсанасси юнрах пулө вёсен. Тата хайсен калаçавне ёненмелле туса сынсен шухашне пач улаштарасси те. Пуринне те мар, паллах. Çын айванрах пулни вара вёсене алла май лекет.

Акә Надежда та пёчөкрөнпех таван-пөлөшө сәмәл мелпе уқсалла пулнине курса үснөрен пурнәсра урәх сұл курман та. Калуга облаçенче сәк чикан майрине паллакан та пулнә пулө унән «ёс вырәнөпе» иртсе сүрекенсем. 60 сұлхи хөраәм пөлтөр көркунне вара Чаваш сөрене ситет: «вәхәтләх пурәнмалли е сөр қасмалли вырән шыраса».

Çапла аңа канәс панан ыйту Муркаш районне илсе ситерет. Мән Шашкарта вара вәл хайен «телейне» тупать. Мерловсен киләнче.

Çав кунхине ирлесех кил хуши арәмө «сөт укшине» илсе таврәнать. Уйәхра икө хутчен парса тәнә аңа. Уқсана төрлө «хутаçсөне» хурат хөраәм: пөринче нумайрах, тепринче сахалрах... Уқсана шутласа пәхәт те вәл қаялла малтанхи вырәннех пуштарса чикет. Кил картишине упәшкине пулашма тухат, хайсен хушма хушәләхәнче ёсленипе тәваçсө-ске вёсем тупәшән пөр пайне.

11 сөхет төлнелле вёсем патне икө хөраәм пырса керет. Пөри 30-35 сұлсенче, теприне арәмөпе упәшки 55-60 сұлсенче тесе паләртасçө хай-

семшөн. Украинәран килнө иккен вёсем, вәрәм юкәлләскерсем. Мән Шашкарта вара пурәнмалли вырән шырама килнине тата вёсен сутләх япла нумайине пөлтөрессө. Киле вәхәтләх та көртме пултарайманнине пөлтөрет кил хуши арәмө, чикан майрисене кил картишәнчен урама кәларать.

Ватә чикан майри вара уқса шәршине сиснө тейөн, парәнма шутламасть-ха. «Сирөн кил таврашне питө вәйлә пәнә», – тет вәл. Тавансенчен пөрне операці тунине те калать. Чикан майри сәпла каласан хөраәм шухаша путать: упәшкине нумай пулашмасть операці тунә-ске. Çав вәхәтра чикан майри пөр стакан шыв пама ыйтат. Пүрте көрсен Алевтина «юмәс-сем» те унран юлманнине

курать. Кружкәпа панә шыва ватә чикан майри йышанмасть: стаканпа кирлине пөлтөрет. Амантма сәмәл вырән туннәшән хөпөртөт: хөраәмән хусканәвөсем вәр-варрине курать. Хөраәмән питне сәк шывпа йөпетет, қаштах ёссе илме ыйтат. Пурнәсләт мөн ыйтнине хөраәм (халь пулнә пулсан чикан майрине сәк стаканри шывпа пөррех сапөччө те вәл!).

«Тасаләх» тўлевсөр таврәнмасть: сөре ыйтат хөраәм. «Сөре сук», – пулать кетмен хурав. «Апла пулсан качака сәмәнчен сыхнә тутәр пар-ха», – ыйтат лешө татах. Тутәр парать Алевтина пүрте усал-төселрен тасатакана. Хысқан – хайсем упранә мөн пур уқса та чикан майрин аллине керет.

Алевтина панә япаласене пурне те сәм тутәрпа чөркесе вырән синчине минтер айне чиксе хурат. Пилөк кун уқса пәхмалла маррине аңлантараçсө айван чаваш хөраәмне. Кил хушшине тухса вара хөраәмән сұл сине тавар сапмалла пулать, пүрте сурән сүрекен «сүтра» вара 10 пәта сәпла хушәсчө аңа ултавсәсем. «Пысәк» ёс туса ирттернө хысқан майрасем машина сине ларса вөстөрессө.

Пүрте кенө Алевтина минтер айне пәхәт: уқса сук сәв унта, «тарнә»... Чикансем Мән Сөнтөр ен-

нелле қаякан сұл синче курәнми пулнә. Нимөн тума аптәрәнә хөраәм ялти тепөр арсынна хайен хуйхи пирки пөлтөрет. Лешө шәпах төксөм симөс машинәна асәрханә иккен, анчах та номерөсене пәхса юлман.

Хөраәм пулса иртни синчен көрөвне пөлтөрет. Арсын вара түрех милицие шәнкәравлать...

Сийөнчөх тунә шәнкәрав ултавсәсене тытса чарма пулашать.

Ялсем тәрәх төрлө тавар сөнесе сүрекенсем, вәл шутра электроприборсене те, сұллахи вәхәтра уйрәмах нумай. Ан ёненөр вёсене. Ёслемне, никама усә паман тавара туянма ан васкәр. Хәвәрән юлашки, ситнө-ситмен уқса-тенкөпе мөн-ма сыв пулашас? Халә лавккара та төрлө япала сителөклек. Лайәх шутләр. Çын сәмахө сирөн сине көске хушәрах витөм күме пултарнине пөлсе тәрәтәр пулсан пушсөх те. Палламан сывсене курнә е вёсемпе калаçнә хысқан машина номерөсене астуса сывса юлма тәрәшәр. Сәкә вара сүлрөх асәннә йышши преступленисене – чикан майри тунә-и аңа е паллакан сын-и – сийөнчөх уқса пама пулашать.

Л. РУЗМИКИНА,
районти шалти ёссен пайө сүмөнчи следстви уйрәмөн аслә следователө, юстици майорө.

Пөлтөресем. Объявления

Уважаемые жители и гости с. Моргауши!!!

Моргаушский дополнительный офис №8613/039 Сбербанк России приглашает Вас посетить консультационно-презентационный день «АВТОПРОБЕГ», проводимый совместно с автосалоном «Фердинанд-Моторс» (официальный дилер, а/м Фольксваген) и страховой компанией «Росгосстрах», который состоится у здания ФСК «Сывлах» 25 июня 2010 года по адресу с. Моргауши, ул. Мира дом 8.

В течение дня Вы сможете поучаствовать в тест-драйвах на а/м VW Polo, VW Golf, VW Jetta, VW Passat, VW Tiguan, VW Touareg, VW Caddy Maxi, VW Caravelle, получить подробные консультации по вопросам покупки автомобилей, условиям автокредитования по программе Сбербанк России и страхования компании «Росгосстрах».

Все подробности предстоящей акции Вы сможете получить по телефону: 8 (83541) 63 3 46.

Бетон, раствор любых марок. Песок, гравмасса, щебень, ЖБИ, асфальт. Организация доставки. Тел.: 8(8352)52-95-95, 8-927-66-88-778, 8-927-668-84-40.

Декабрь уйәхәнче 7-мөш пәруламалли хура төслө ёне сутатпәр. Çеменкасси ялө. Тел.: 8-927-840-93-60.

Продаем: доски 25-50 мм (обрезные, необрезные), брус любого сечения, жерди, подтоварник. Изготовим на заказ: рубцы, беседки любого размера. Цена договорная, доставка по району бесплатно. Тел.: 8-927-667-28-32, 8-919-656-13-84.

Иккө пәруланә хура-шурә төслө ёне сутатпә. Декабрьте пәруламалла. Тел.: 8-927-994-00-40.

Организация продает щебень, песок, гравмассу (ОПГС), железобетонные изделия, асфальт. Возможна доставка. Тел.: (8352)57-42-81, 57-33-83, 8-903-358-36-23.

Керамзитобетонные блоки, щебень гранитовый, известковый, керамзит, гравмасса, песок речной, карьерный строительный, торф, с доставкой. Тел.: 8-906-383-65-13, 8-903-389-98-62.

Продаем торф, навоз, грунт, ОПГС, песок, щебень, асфальт с доставкой в короткие сроки. Оказываем автоуслуги. Тел.: 44-22-24, 8-905-343-91-07.

Большесундырскому райпо срочно требуются: электрик, сантехник. Также требуется повар для работы в Юнгапосинском кафе. Тел. для справок: 69-5-46.

Февральте иккөмөш пәруламалли хура-хөрлө төслө ёне сутатпә. Кашмаш ялө. Тел.: 8-902-359-12-65, 68-3-68.

Редакция райгазеты «Сөнтөрү ялавө» принимает заказы на изготовление бланочной продукции и журналов. Телефоны для справок: 62-1-36, 62-1-35.

СХПК им. Суворова сообщает о созыве общего собрания участников долевой собственности.

Повестка дня:
1. Условия передачи земельного участка, находящегося в долевой собственности, в аренду.
2. Местоположение части, находящейся в долевой собственности земельного участка, в границах которой в первоочередном порядке выделяются земельные участки в счет земельных долей.
3. Местоположение части, находящейся в долевой собственности земельного участка, в границах которой находятся невостребованные земельные доли.
4. Местоположение части, находящейся в долевой собственности земельного участка, в границах которой выделяются земельные участки в счет земельных долей для передачи таких земельных участков в аренду.

Собрание состоится 31 июля 2010 года в 10-00 ч. по адресу: д. Анаткасы Моргаушского района ЧР в здании Анаткасинского сельского Дома культуры. При себе иметь паспорт, свидетельство о праве собственности на земельную долю.

Муркаш райпо коллективө «Свобода» СХПК племзавод хушәләха чылайранпа ертсе пынә Кронид Ефимович СРЕТИНСКИЙ вәхәтсәр вилсе кайнә пирки унән таванөсемпе тата сывәх сывнисемпе пөрле чөрөрен хурланни синчен пөлтөрет.

Катькас ял тәрәхән коллективө тата ёсне вәрсә ветеранөсен канашө ял тәрәхән пусләхәнче ёслекен Г.Г. Лебедевән ашшө Герасим Иванович ЛЕБЕДЕВ вилсе кайнә пирки сөмийпе, таванөсемпе тата сывәх сывнисемпе пөрле чөрөрен хурланни синчен пөлтөрессө.

Тойкилтө школ коллективө кунта воспитатель пулса ёслекен Р.И. Ефимовән хунәмәшө Антонина Яковлевна ЕФИМОВА вилсе кайнә пирки вёсен сөмийпе тата таванөсемпе тарәннән хурланни синчен пөлтөрет.

Спорт

Айшток е чушкә?..

Иртнө шәмат кун Муркашра айшток ваййипе республика кубокне сөнесе илессишөн пөрремөш сұллахи амәртусем иртрөс.

Айшток текен вайй пөр виçсөр сұл қаялла Австрие суралнә. Пәр синче чул евөр япалана йвәтса ярса паләртнә лаптәка лектермелле пулнә. Төрөсрех йвәтәкан ытларах очко пухса сөнтөрүсө пулса тәнә. Халө чул мар, шток йвәтәсчө. Ку ваййа сұлла та вылясчө, асфальт синче.

Төрөссипе каласан, ку вайй сарәлать қана. Муркашсем те унпа қасәкланса паллашрөс. (Ара, мөн амакө ку?) Нумайәшө хайне төрөслөсе те пәхрө.

Пөрремөш сұллахи турнира 9 команда хутшәнчө. Муркашсем икө команда тәрәтрөс. «21 регион» команда сөнтөрүсө пулса тәчө.

Паянхи самана пурнәса төрлө сөнөлөх илсе килет. Чикө леш енчен килекеннине эпир хапәлләсах йышәнатпәр. Çав хушәрах хамәр йәлә-йөркөсемпе вайәсем синчен те манма юрамәстә пулө. Чушкә ваййине паян пүрте пөлөсчө-и? Муркаш ачисем лапталла вылянине курнә-и эсир? Чышкыла тата мөнле вылямалла?

Айшток начар та чушкә лайәх теме сук. Кашни хайен қамәлне, пултаруләхне кура суйлатәр. Суйлама май пурри чи пахи. Ку та сөнө пурнәс палли.

А. ИВАНОВ.

Республикәри айшток федерацийөн ертүси Олег Степанов Муркашсене чикө леш енчи вайй вәртмәнләхөсемпе паллаштарать.

Продаю пиломатериал: обрезной, необрезной от 2 м. до 6 м., штакетник, столбы. Тел.: 8-905-345-31-09.

Участник долевой собственности Потрясилов Сергей Владимирович, 23.07.1964 года рождения, проживающий по адресу: Чувашская Республика, Моргаушский район, Кадикасинское сельское поселение, д. Сесмеры, ул. Дружная, д. 67, сообщает о намерении выдела земельного участка в счет доли в праве общей собственности на земельный участок из земель сельскохозяйственного назначения, местоположение которого: Республика Чувашская, район Моргаушский, сельское поселение Кадикасинское, на территории землепользования ЗАО «Колос», участок расположен в юго-восточной части кадастрового квартала 21:17:072501 площадью 1,42 га пашни для производства сельскохозяйственной продукции. Все претензии по месту расположения земельного участка прошу направить в 2 адреса:
1. Администрации Кадикасинского сельского поселения.
2. Потрясилову Сергею Владимировичу, проживающему по адресу: Чувашская Республика, Моргаушский район, Кадикасинское сельское поселение, д. Сесмеры, ул. Дружная, д. 67.

Төп редактор А.И. ТИХОНОВ.

Адрес: 429530, Чаваш Республики, Муркаш ялө, Мир урамө, 9А сурт. ТЕЛЕФОНСЕМ: төп редактор - 62-1-36, яваплә секретарь - 62-2-82, бухгалтери - 62-1-35, пайсем: общество пурнәс пайө - 62-2-82, экономика тата социалла пурнәс пайө - 62-1-38. Факс: 62-1-36; E-mail: morpress@cbx.ru, redaction@cbx.ru

Сыхәнә, информация технологийөсен тата массәллә коммуникаци сферине пәхса тәрәкан Федераллә службән Чаваш Республикөпе – Чаваш Енле ёслекен управленийө 2009 сұлхи раштавән 7-мөшөнчө ПИ ТУ 21-00073 № регистрациленө.

Каләпәшө 1 пичет листи. Ал сывәрөсөне рецензиленөсчө, қаялла тавәрса пәмасчө, 2 страницәран пысәк-раххисене йышәнамәсчө. Рекламәпа пөлтөресем чәнләхөшөн вёсене паракансем, яваплә. Издани индексө: 54822. Хәсәт чәвашла юн тата шәмат кунсерен тухать. Номер дежурнәйө Николаева Н.Н. Пичете панә 22.05.2010 с. Пичете пәмалли вәхәт: графика – 17 сөх. 20 мин, чәннипе – 17 сөх. 20 мин. Заказ Тираж 3980.

ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА КВБ

Лидер

ГЕРМАНСКОЕ КАЧЕСТВО ОПТОВЫЕ ЦЕНЫ

Сроки изготовления от 3 до 5 дней
Беспроцентный кредит
Скидка до 20% / Гарантия 5 лет

Телефон: 8-917-675-48-31 62-3-80

г. КАНАШ, ул. Попова, д. 20. Тел.: 4-16-19;
ул. Пушкина, д. 31. Тел.: 2-25-08;
ул. Железнодорожная, д. 161. Тел.: 2-19-89.

от 3490 руб.

Муркаш районөнчи «Сөнтөрү ялавө» хаçат УЧРЕДИТЕЛЬСЕМ: Чаваш Республикни Культура, национальносөсен ёссөсен, информация политикни тата архив ёссөн министрствини. ЧР Культура, национальносөсен ёссөсен, информация политикни тата архив ёссөн министрствини «Муркаш районөн «Сөнтөрү ялавө» хаçат редакций» автономни учреждениө.